

לאהוב עד הסוף

על חשיבות הרעות והלכידות לחוסנה של היחידה

קהל היעד: חיילים הגורם המעביר: מפקד משך השיעור: 45 דקות

מטרות:

- החייל יכיר את הגורמים לחורבן בית המקדש הראשון והשני.
- החייל יברר את משמעותן של הערכות ההדדית והלכידות וחשיבותן לחברה.
- החייל יבחן את חשיבותו של ערך הרעות בשירות הצבאי.

חלק א' – על מה צמים ב' בטבת?

פתיחה

בעשרה בחודש טבת אנו מציינים את היום בו התחיל המצור על ירושלים בזמן בית ראשון. לאחר שנה וחצי פרצו הבבלים את המצור והחריבו את בית המקדש, שהיה סמל לקיומו הריבוני והרוחני של עם ישראל בארצו במשך מאות שנים. יום זה מצוין במסורת היהודית כיום צום ואבל, והוא אחד מארבעה צומות בלוח השנה העברי המציינים את חורבן בתי המקדש הראשון והשני ואובדן העצמאות היהודית בארץ ישראל.

האבל על חורבן הבית, מאות ואלפי שנים אחרי הארוע, מבטא את חוסר ההשלמה עם האבדן וכן את השאיפה והתקווה לשוב לחיות בארצנו מחדש. תקווה שהחלה להתממש עם הקמתה של מדינת ישראל. מעבר לזיכרון ההיסטורי, מוקדשים ימי הצום גם לחשבון נפש ולמשמעות האירועים לחיינו בהווה.

שאל: חז"ל¹ (שאלו מה היתה הסיבה לחורבן הבית? האם היתה זו חולשתו הצבאית של העם? וכך ענו:

"מקדש שני ... מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חினם"

(תלמוד בבלי, מסכת יומא, דף ט' עמוד ב')

¹ חכמינו זיכרונם לברכה, המנהיגים הרוחניים וההלכתיים של עם ישראל מהמאה ה-3 לפנה"ס ועד המאה ה-6 לספירה.

שאל: כיצד אתם מבינים את תשובתם של חז"ל? מהי "שנאת חינם"?

הסבר לחיילים:

חז"ל מסבירים שהכשולן הצבאי (החורבן) נבע מחולשה חברתית - חוסר לכידות, היעדר ערכות הדדית ואובדן סולידריות או במילים אחרות - "שנאת חינם".
מהי "שנאת חינם"? אפשר להבין זאת כהיפך של "אהבת חינם" - יחס של חיבה ורעות שאינו תלוי בתועלת או רווח כל שהוא. "שנאת חינם", אם כן, היא איבה לאחר באשר הוא, אבדן רגש האחוה (=סולידריות) בין חברי הקבוצה, פלגנות.
לפי חז"ל הפילוג וחוסר האחדות ששררו בחברה היהודית במאה הראשונה לספירה היו כה גדולים, עד שהביאו להתמוטטותה מבפנים ולחורבן ירושלים ובית המקדש. שנאת חינם - חוסר סובלנות, מריבות ופילוגים המתרחשים בתוכנו, יכולים להיות הרסניים. הם פוגעים ביכולת העם להתאחד להגשמת מטרות משותפות ולהתלכד במאבק נגד אויב. הלקח הוא חשיבותה של הלכידות והרעות בחברה.

חלק ב': לאהוב עד הסוף

רב סרן אלירז פרץ ז"ל שירת כקצין בחטיבת גולני ונפל בשנת 2010 בקרב ברצועת עזה, 12 שנה לאחר שנפל אחיו הבכור אוריאל בקרב בלבנון. לפניכם קטע ממכתב שכתב לאחד מחייליו:

"צריך לתת הכל."

אם אתה אוהב אז אתה אוהב - עד הסוף, אם אתה חבר - אז אתה חבר עד הסוף, ואם אתה בצבא בקרבי - אז אתה שם עד הסוף ונותן שם הכול, גם כשזה בא על חשבונך האישי ועל חשבון יציאה. זה מה שנקרא, במילים גבוהות, "מסירות נפש". זה בא לומר שאתה נותן מהגוף שלך, מהכוח שלך, מהכסף שלך ומהלב שלך למען מישהו או משהו אחר שהוא לא אתה. והמיוחד ביותר זה שאתה לא עושה את זה מדי פעם, אלא כל הזמן, מדי יום ביומו, דקה ודקה."

ערוך דיון בשאלות הבאות:

- כיצד מבין אלירז פרץ את המושג "מסירות נפש"?
- האם אתם מסכימים ש"צריך לתת הכל"?
- אלירז כותב "לאהוב עד הסוף" - האם חיילים צריכים לאהוב זה את זה? איך אתה/יודעת/שחברך אוהבים אותך? מה הביטוי של אהבתך אליהם?
- מה עוזר לך לתת מעצמך למען מישהו אחר שאיננו אתה/ה?

- למימוש אילו מערכי "רוח צה"ל" דרושה מסירות הנפש "עד הסוף" במילותיו של אלירז?

אסוף תשובות מהחיילים והקרא: ערך הרעות ברוח צה"ל מציב אף הוא רף גבוה של מסירות בדומה לרף החברות אותו מציג לנו אלירז פרץ והדרישה לעמוד בו "מדי יום ביומו, דקה ודקה", (בקש/י מאחד החיילים להקריא מפק"ל רוח צה"ל):

ערך הרעות: "החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש".

שאל: כיצד ניתן לממש את הערך הזה בחיי היום יום שלנו ביחידה?

דגש למפקד/ת: ניתן לדבר באופן כללי כיצד ניתן להגיע למימוש ערך הרעות ביחידה הצבאית, אולם יש לכוון את החיילים לתת דוגמאות מוחשיות למערכות היחסים בין החיילים בתוך היחידה שלכם. למשל: עזרה, התחשבות, סובלנות, דאגה, "פירגון", שיתוף, וכיצד אלו באים לידי ביטוי.

אסוף תשובות מהחיילים, ואמור לחיילים כיצד אתה חושב שניתן ורצוי לבטא ולחזק את ערך הרעות אצלך ביחידה/ צוות.

חלק ג': סיכום

- למדנו על משמעות הצומות על חורבן בית המקדש ומשמעותם בימינו.
- חידדנו את תפקידה של הלכידות והסולידריות לחוזקה של החברה והעם.
- דנו בתפקיד ערך הרעות בחוסנה של יחידתנו.
- "לכידות: מידת הגיבוש והאמון ההדדי בין חברי הקבוצה מספקת לחברי הקבוצה ביטחון ותמיכה במצבים קשים ויוצרת מחויבות אצל חברי הקבוצה, בינם לבין עצמם וכלי הקבוצה כמכלול. הלכידות משפיעה על המורל של החיילים והיחידה." (עקרונות המלחמה, אבן יסוד האדם)
- הבא בפני חייליך את ה"אני מאמין" הפיקודי שלך על חשיבותה של הרעות והלכידות ומשמעותה למשימה הצבאית.